

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E EKONOMISË, KULTURËS DHE INOVACIONIT
AGJENCIA KOMBËTARE E ARSIMIT, FORMIMIT PROFESIONAL DHE
KUALIFIKIMEVE

PROGRAM ORIENTUES PËR PROVIMIN PËRFUNDIMTAR
NË KUALIFIKIMIN PROFESIONAL “SHËRBIME
MEKATRONIKË NË AUTOMJETE”

(Niveli IV në KSHK, referuar Niveli IV në KEK)

TIRANË, 2024

Nr	Kompetencat profesionale	Detyrat e punës	Pikët
----	--------------------------	-----------------	-------

Në përfundim të kualifikimit profesional “**Shërbime mekatronike në automjete**”, **Niveli IV në KSHK, referuar Niveli IV në KEK**, individët i nënshtrohen Provimit Përfundimtar të praktikës profesionale të integruar, në zbatim të udhëzimit “Për organizimin dhe zhvillimin e provimeve në Arsimin dhe Formimin Profesional”.

Programi orientues për provimet përfundimtare të kualifikimit profesional “**Shërbime mekatronike në automjete**”, përmban kompetencat më të rëndësishme dhe më përfaqësuese për këtë kualifikim, të trajtuara në modulet e detyruara të praktikës profesionale në klasën e 13-të, që i përket këtij niveli.

Ky program i ndihmon individët të përqendrohen në ato kompetenca profesionale, që qëndrojnë në themel të profesionit për këtë nivel kualifikimi. Programi ndihmon, gjithashtu, edhe mësimdhënësit për organizimin e punës për përsëritjen dhe kontrollin përfundimtar të arritjeve të nxënësve.

Për drejtuesit e të gjitha niveleve, këto programe krijojnë mundësinë e verifikimit paraprak të shkallës së përgatitjes përfundimtare të individëve brenda një institucioni të caktuar shkollor, i cili mund të realizohet duke zhvilluar testime përmbledhëse.

Gjatë punës me këto programe kujdes duhet t’i kushtohet përvetësimit të njohurive dhe kompetencave themelore për këtë nivel kualifikimi, të cilat bëjnë të mundur integrimin e nxënësit/es në botën e punës, por edhe që krijojnë vazhdimësinë e shkollimit të tij/saj në shkollat e larta apo në arsimin pas të mesëm.

Gjatë përgatitjes së individëve për provimet përfundimtare, është e rëndësishme që herë pas here mësimdhënësit të zhvillojnë testime të nxënësve, me teste praktike, që mund t’i hartojnë vetë. Gjatë hartimit të përmbajtjes së tyre duhen mbajtur parasysh kompetencat e përfshira në këtë program, si edhe udhëzimet për vlerësimin e nxënësve.

Përmbajtja e programit për Provimin e Praktikës Profesionale të integruar

Programi orientues për provimin e praktikës profesionale të integruar, në kualifikimin “**Shërbime mekatronike në automjete**”, është hartuar duke u mbështetur në listën e kompetencave profesionale dhe në modulet e detyruara të praktikës profesionale, që përmban Skeletkurrikuli përkatës.

a) Lista e kompetencave profesionale për të cilat duhet të vlerësohen nxënësit, **detyrat e punës** dhe **pikët** për secilën kompetencë:

1.	Të realizojë punime të diagnostikimit me kompjuter, të parregullsive në motorët e automjeteve	Detyra 1: Punime të diagnostikimit kompjuterik të parregullsive në motorët “OTTO” dhe “DIESEL” të automjeteve	20
2.	Të realizojë punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit në sistemet mekatronike të automjeteve-1	Detyra 2: Punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit në sistemet mekatronike të automjeteve-1	15
3.	Të realizojë punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit në sistemet mekatronike të automjeteve-2	Detyra 3: Punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit në sistemet mekatronike të automjeteve-2	15
4.	Të realizojë diagnostikimin, mirëmbajtjen dhe zëvendësimin në sistemin kompjuterik të automjeteve.	Detyra 4: Punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit në sistemin kompjuterik të automjeteve.	10
5.	Të realizojë punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit në sistemet mekatronike të motorëve të automjeteve.	Detyra 5: Punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit në sistemet mekatronike të motorëve të automjeteve.	20
6.	Të realizojë punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit në automjetet hibride dhe elektrike	Detyra 6: Punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit në automjetet hibride dhe elektrike	20
Shuma			100

b) Skema e vlerësimit me nota:

Pikët e fituara	Notat
0 - 40	4
41 - 50	5
51 - 60	6
61 - 70	7
71 - 80	8
81 - 90	9
91 - 100	10

Shënime:

- Provimi praktik do të realizohet me anë të metodës së vlerësimit të nxënësve “*me detyra pune*” . Për procese që nuk garantojnë në bazën e praktikave të shkollës, ato mund të realizohen në mjedise reale pune (servise), që garantojnë kushtet për realizimin e tyre.

- Koha për realizimin e të gjitha detyrave duhet të jetë jo më shumë se **3 orë**, në përputhje kjo me Rregulloren e Zhvillimit të Provimeve Përfundimtare në fuqi.
- Është e domosdoshme dhe shumë e rëndësishme që për çdo detyrë, në fillim të provimit të praktikës profesionale, nga mësimdhënësit (organizatorët e provimit) t’i kushtohet vëmendje Respektimit të Rregullave të Sigurimit Teknik dhe Mbrojtjes së Mjedisit gjatë gjithë kryerjes së detyrave për çdo nxënës.
- Gjithashtu, duhet t’i lihet hapësirë bashkëbisedimit profesional, ku komisioni drejton pyetje të parapërgatitura për proceset kyçe, por dhe në çdo rast kur e shikon të arsyeshme që duhet të ndërhyjë me pyetje, sepse bashkëbisedimi profesional është element i rëndësishëm i secilës prej kompetencave të listuara më sipër.
- Për çdo detyrë komisioni i vlerësimit duhet të përgatisë instrumentet e vlerësimit të detajuara, p.sh listë kontrolli, duke pasur parasysh programin e zhvilluar në këtë nivel, për të gjitha modulet e detyruara të praktikës profesionale, sipas kompetencave përkatëse të përfshira në skeletkurrikul.
- Instrumentet e vlerësimit për secilën detyrë duhet të përfshijnë të gjitha hapat e realizimit të saj, duke filluar nga përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës, higjienizimin e vendit dhe mjeteve të punës, etj. Gjithashtu, është e rëndësishme të vlerësohet realizimi i standardeve dhe respektimi i procesit në kohë.
- Për çdo detyrë komisioni duhet të përfshijë në vlerësim një element shumë të rëndësishëm, i cili është sistemimi dhe pastrimi i vendit dhe i mjeteve të punës pasi nxënësi ka realizuar dhe përfunduar detyrën.
- Për çdo detyrë komisioni i provimit përfshin në vlerësim edhe disa kompetenca të përgjithshme, të cilat janë të rëndësishme, si vetëkontrolli, manifestimi i guximit, angazhimi fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme, komunikimi, bashkëpunimi në grup, bashkëveprimi etj.
- Është e rëndësishme, që nxënësit të pajisen me një material udhëzues, ku të përcaktohen detyrat që do të kryejnë, mënyra e vlerësimit të tyre, koha që duhet të kenë në dispozicion. Gjithashtu, mund t’u jepen tabela ndihmëse, ku paraqiten vlera për matje të caktuara sipas detyrave përkatëse, etj.
- Komisioni i provimit për të gjitha detyrat parapërgatit tezat e provimit ku nxënësi/grupi në mënyrë të rastësishme zgjedh njërën prej tyre. Komisioni i provimit duhet përgatisë paraprakisht instrumentin e vlerësimit me procedurat/hapat/etapat e kryerjes së detyrave. Komisioni nuk duhet të ndërhyjë gjatë zhvillimit të provimit.

Vlerësimi i të gjitha detyrave bëhet me listë kontrolli në bazë të instrumenteve përkatëse të vlerësimit. Nxënësit vlerësohen me listë kontrolli e cila hartohet nga komisioni i provimit dhe duhet të përmbajë të gjitha hapat e procedurës së realizimit të kësaj detyre. Kjo listë kontrolli mund të përmbajë edhe kritere për vlerësimin e kompetencave kyçe profesionale. Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës. Realizimi i pranueshëm i detyrës do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Për realizimin e Detyrës 1: “Punime të diagnostikimit kompjuterik të parregullive në motorët “OTTO” dhe “DIESEL” të automjeteve”.

Kjo detyrë do të realizohet në mjediset e praktikave profesionale të shkollës ose në servise private për shërbime mekatronike në automjete. Nxënësit në mënyrë individuale bëjnë identifikimin e parregullsisë së simuluar, përshkrimin e saj dhe realizojnë punime në elementët përbërës të motorëve “OTTO” dhe “DIESEL” të automjeteve. Nxënësit vlerësohen me listë kontrolli, e cila hartohet nga komisioni i provimit dhe duhet të përmbajë të gjitha hapat e procedurës së realizimit të kësaj detyre. Kjo listë kontrolli mund të përmbajë edhe kritere për vlerësimin e kompetencave kyçe profesionale. Realizimi i pranueshëm i detyrës do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit. Nxënësit duhet të realizojnë përzgjedhjen ,porositjen dhe shitjen e pjesëve të këmbimit për automjetet duke përdorur programe digjitale.

Për realizimin e Detyrës 2: “Punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe të zëvendësimit në sistemet mekatronike të automjeteve-1”

Kjo detyrë do të realizohet në repartin e shkollës për shërbime mekatronike në automjete ose në servise private për shërbime mekatronike në automjete. Nxënësit në mënyrë individuale bëjnë identifikimin e parregullsisë së simuluar, përshkrimin e saj dhe realizojnë punime të kontrollit, mirëmbajtjes dhe riparimit/zëvendësimit në sistemet mekatronike të automjeteve-1(komandimit elektronik të burimeve të energjisë elektrike të automjetit, komandimit elektronik të kutisë së shpejtësisë automatike, komandimit elektronik të sistemit të frenimit të automjetit, komandimit elektronik të sistemit të drejtimit të automjetit, komandimit elektronik të sistemit të varjes së automjetit). Nxënësit vlerësohen me listë kontrolli, e cila hartohet nga komisioni i provimit dhe duhet të përmbajë të gjitha hapat e procedurës së realizimit të kësaj detyre. Kjo listë kontrolli mund të përmbajë edhe kritere për vlerësimin e kompetencave kyçe profesionale. Realizimi i pranueshëm i detyrës do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Nxënësit duhet të realizojnë përzgjedhjen ,porositjen dhe shitjen e pjesëve të këmbimit për automjetet duke përdorur programe digjitale.

Për realizimin e Detyrës 3: “Punime të diagnostikimit të parregullsisë, mirëmbajtjes dhe të zëvendësimit në sistemet mekatronike të automjeteve-2”

Kjo detyrë do të realizohet në repartin e shkollës për shërbime mekatronike në automjete ose në servise private për shërbime mekatronike në automjete. Nxënësit në mënyrë individuale bëjnë identifikimin e parregullsisë së simuluar, përshkrimin e saj dhe realizojnë punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe riparimit/zëvendësimit në sistemet mekatronike të automjeteve-2 (komandimit elektronik të sistemit të ndriçimit dhe sinjalizimit të automjetit, komandimit elektronik të sistemeve të sigurisë pasive të automjetit, komandimit elektronik të sistemit të AC/klimatizimit të automjetit, komandimit elektronik të pajisjeve ndihmëse të drejtuesit të automjetit, komandimit elektronik të instrumenteve të bordit të automjetit). Nxënësit vlerësohen me listë kontrolli, e cila hartohet nga komisioni i provimit dhe duhet të përmbajë të gjitha hapat e procedurës së realizimit të kësaj detyre. Kjo listë kontrolli mund të përmbajë edhe kritere për vlerësimin e kompetencave kyçe profesionale. Realizimi i pranueshëm i detyrës do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit. Nxënësit duhet të realizojnë përzgjedhjen ,porositjen dhe shitjen e pjesëve të këmbimit për automjetet duke përdorur programe digjitale.

Për realizimin e Detyrës 4: “Punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe të zëvendësimit në sistemin kompjuterik të automjeteve.”

Kjo detyrë do të realizohet në repartin e shkollës për shërbime mekatronike në automjete ose në servise private për shërbime mekatronike në automjete. Nxënësit në mënyrë individuale bëjnë identifikimin e parregullsisë së simuluar, përshkrimin e saj dhe realizojnë punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe riparimit/zëvendësimit në sistemin kompjuterik të automjeteve (sensore,veprues, komandimit elektronik të sistemit të shkarkimit dhe riciklimit të gazrave ,komandimit elektronik të sistemit të ndezjes, komandimit elektronik të sistemit të lëshimit të motorit). Realizimi i pranueshëm i detyrës do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit. Nxënësit duhet të realizojnë përzgjedhjen ,porositjen dhe shitjen e pjesëve të këmbimit për automjetet duke përdorur programe digjitale.

Për realizimin e Detyrës 5: “Punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe të zëvendësimit në sistemet mekatronike të motorëve të automjeteve.”

Kjo detyrë do të realizohet në repartin e shkollës për shërbime mekatronike në automjete ose në servise private për shërbime mekatronike në automjete. Nxënësit në mënyrë individuale bëjnë identifikimin e parregullsisë së simuluar, përshkrimin e saj dhe realizojnë punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe riparimit/zëvendësimit në sistemet mekatronike të motorëve të automjeteve (sistemi i komandimit elektronik të sistemit të ushqimit të motorit, sistemit të ndezjes, sistemit të ftohjes etj.). Nxënësit vlerësohen me listë kontrolli, e cila hartohet nga komisioni i provimit dhe duhet të përmbajë të gjitha hapat e procedurës së realizimit të kësaj detyre. Kjo listë kontrolli mund të përmbajë edhe kritere për vlerësimin e kompetencave kyçe profesionale. Realizimi i pranueshëm i detyrës do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit. Nxënësit duhet të realizojnë përzgjedhjen, porositjen dhe shitjen e pjesëve të këmbimit për automjetet duke përdorur programe digjitale.

Për realizimin e Detyrës 6: “Punime të diagnostikimit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit në automjetet hibride dhe elektrike”.

Kjo detyrë do të realizohet në repartin e shkollës për shërbime të automjeteve ose në autoservis për shërbime elektroauto. Nxënësit në mënyrë individuale bëjnë identifikimin e parregullsisë së simuluar, përshkrimin e saj dhe realizojnë punime të kontrollit, mirëmbajtjes dhe riparimit/zëvendësimit në elementët përbërës të automjeteve hibride dhe elektrike. Detyra mundet të realizohet edhe online, nëpërmjet platformave digjitale, ku mësuesit/instrukturët kanë përgatitur më parë testin me listë kontrolli. Testi mundet të përmbajë video të ndryshme, të përgatitura nga vetë instruktori i praktikës profesionale, ku tregohen simulime të parregullsisë në automjetet hibride dhe ato elektrike. Testi mund të përmbajë video të ndryshme në të cilat tregohen simulime të parregullsisë në automjetet hibride dhe ato elektrike. Nxënësit në mënyrë individuale online bëjnë identifikimin e parregullsisë së simuluar, dhe hartojnë udhëzues me hapat e punës për punimet e kontrollit, mirëmbajtjes dhe zëvendësimit të elementëve përbërës në automjetet hibride dhe ato elektrike.

Nxënësit vlerësohen me listë kontrolli, e cila hartohet nga komisioni i provimit dhe duhet të përmbajë të gjitha hapat e procedurës së realizimit të kësaj detyre. Kjo listë kontrolli mund të

përmbajë edhe kritere për vlerësimin e kompetencave kyçe profesionale. Nxënësit duhet të realizojnë përzgjedhjen, porositjen dhe shitjen e pjesëve të këmbimit për automjetet duke përdorur programe digjitale.

Rekomandohet që secili nga postet e punës së lartpërmendur të ketë listë vlerësimi më vete dhe në fund të realizimit të detyrave të parashikuara në 6 postet e punës, të bëhet tabela përmbledhëse e pikëve dhe të hidhet nota përkatëse.